

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

ทัศนศิลป์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช ๒๕๕๑



ผู้เรียบเรียง

วรินทร์พร ธรรมประชา

ผศ.กรรติน พ่วงพงษ์

ผู้ตรวจ

ผศ.ธีระชัย สุขสวัสดิ์

ผศ.พันธุ์ศักดิ์ พ่วงพงษ์

วารดา พุ่มผกา

บรรณาธิการ

รุปนันท อ่อนศรี



สสส.
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
Institute of Innovative Media for Learning

จัดพิมพ์และจำหน่ายโดย
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสส.)

๑๕๑๘/๗ ถนนประชาชื่น ๑ แขวงวงศ์สว่าง เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ ๑๐๘๐๐

โทรศัพท์ : ๐-๒๕๔๗-๗๙๗๒, ๐-๒๕๔๖-๐๙๔๘, ๐-๒๕๔๗-๙๓๒๒-๒๖

โทรสาร : ๐-๒๐๔๔-๔๔๗๒

E-mail : ssr1081009@yahoo.com

พิมพ์ครั้งที่ ๑

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ISBN : 978-616-7768-12-0

ปีที่พิมพ์ ๒๕๖๒

คำชี้แจงการใช้สื่อการเรียนรู้

องค์ประกอบต่าง ๆ ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

ชื่อหน่วยการเรียนรู้

เป็นการแบ่งเนื้อหา
ออกเป็นเรื่อง ๆ

ภาพประกอบหน่วย การเรียนรู้

เป็นภาพประกอบ
ที่เชื่อมโยงหน่วยการเรียนรู้



รูปร่าง รูปทรงในงาน ทัศนศิลป์



มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด

เป็นกรอบมาตรฐาน
การเรียนรู้และตัวชี้วัด
ที่กำหนดให้สอดคล้อง
ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

สาระสำคัญ

เป็นใจความสำคัญของเนื้อหา
ที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจง่าย

แผนผังการเรียนรู้

เป็นการกำหนดหัวข้อ
ให้กับผู้เรียน

ช่วยคิด ช่วยตอบ

เป็นการเน้นให้ผู้เรียน
เกิดการคิดและ
วิเคราะห์ได้หลากหลาย

หน้านำเข้าสู่บทเรียน

เป็นการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิด
ความสนใจก่อนการเรียนรู้ด้วย
เนื้อหาและภาพที่น่าสนใจ



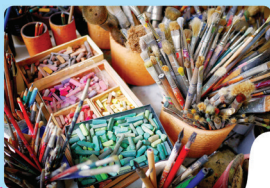
คำศัพท์อ่านง่าย

เป็นคำศัพท์เพิ่มเติม
ที่สอดคล้องกับเนื้อหา
ในบทเรียน

บทที่ ๑ วัสดุ อุปกรณ์สร้างงานทัศนศิลป์

ช่วยคิด ช่วยตอบ

เพื่อน ๆ รู้จักวัสดุ
อุปกรณ์ที่ใช้ในงานทัศนศิลป์
ไหมคะ



ทัศนศิลป์เป็นศิลปะประเภทหนึ่งที่มีชีวิตชีวาด้วยการมองเห็นและการสัมผัส
เช่น งานวาด งานปั้น งานพิมพ์ภาพ ซึ่งงานทัศนศิลป์เหล่านี้มีทั้งงานที่สร้างขึ้นด้วย
อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น สี ปะเก็น ดิน วัสดุ สีสีย้อม สีโปสเตอร์ ดินสอ สี ดินเหนียว
ดินน้ำมัน

(๔) เครื่องทำดินเผา เป็นไม้กระเพื่อมเป็นแม่พิมพ์กดลงบน
เครื่องปั้นดินเผาต่าง ๆ
(๕) แป้นหมุน ใช้หมุนเครื่องปั้นดินเผา

คำศัพท์อ่านง่าย

คำศัพท์	คำอ่าน	ความหมาย
ประติมากรรม	ประ-ติ-มา	จะเย็บดอ, เชื้อบร้อยดอตาม

๔) วิธีทำเครื่องปั้นดินเผา

(๑) นวดดินเหนียวให้เหนียว



(๒) นำดินที่นวดแล้วไปขึ้นรูป



ภาพประกอบเนื้อหา

เป็นการเพิ่มความน่าสนใจ
และกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

คำนำ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทักษะศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เล่มนี้ จัดทำขึ้น สอดคล้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ มีจินตนาการ มีการทำกิจกรรม ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเองมากที่สุด ซึ่งจะช่วยพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และซาบซึ้งในคุณค่าของงานศิลปะประเภทต่าง ๆ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทักษะศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เล่มนี้มี ๓ หน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระสำคัญ เนื้อหาที่ครบตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กิจกรรมมีหลากหลายรูปแบบ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และทักษะของผู้เรียน มีคำถามคิดวิเคราะห์ เพื่อพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ยังเพิ่มเติมแหล่งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมที่น่าสนใจ พร้อมทั้งความรู้เสริมบทเรียน คำศัพท์อ่านง่าย และกิจกรรมพัฒนาทักษะการเรียนรู้เพิ่มเติม

สถาบันสร้างสรรค์สื่อเพื่อการเรียนรู้ (สสร.) หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน ทักษะศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เล่มนี้ จะเป็นเครื่องมือช่วยให้ครูและผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน บรรลุเป้าหมายด้านการเรียนศิลปะ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันสร้างสรรค์สื่อเพื่อการเรียนรู้ (สสร.)

[illegible]

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑



รูปร่าง รูปทรงในงานทัศนศิลป์

บทที่ ๑	รูปร่างและรูปทรง	๑
บทที่ ๒	วัสดุ อุปกรณ์สร้างงานทัศนศิลป์	๒
บทที่ ๓	ทัศนธาตุในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์	๙
		๒๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒



สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์

บทที่ ๑	การวาดภาพสิ่งของรอบตัว	๓๑
บทที่ ๒	จินตนาการด้วยลายเส้น	๓๒
		๔๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓



คุณค่าของทัศนศิลป์

บทที่ ๑	ชื่นชมงานทัศนศิลป์	๔๖
บทที่ ๒	ทัศนศิลป์ในท้องถิ่น	๔๗
		๕๗

บรรณานุกรม

รูปร่าง รูปทรงในงาน ทัศนศิลป์



มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

๑. บรรยายรูปร่าง รูปทรงในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์ (มฐ. ศ ๑.๑ ป.๓/๑)
๒. ระบุวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้สร้างผลงานเมื่อชมงานทัศนศิลป์ (มฐ. ศ ๑.๑ ป.๓/๒)
๓. จำแนกทัศนธาตุของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและงานทัศนศิลป์ โดยเน้นเรื่องเส้น สี รูปร่าง รูปทรง และพื้นผิว (มฐ. ศ ๑.๑ ป.๓/๓)



สาระสำคัญ

ทัศนศิลป์เกิดจากทัศนธาตุของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสร้างสรรค์จากเส้น สี รูปร่าง รูปทรง และพื้นผิวในธรรมชาติ



แผนผังการเรียนรู้



บทที่ ๑
รูปร่าง
และรูปทรง

รูปร่าง รูปทรง
ในงานทัศนศิลป์

บทที่ ๓

ทัศนธาตุในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และงานทัศนศิลป์



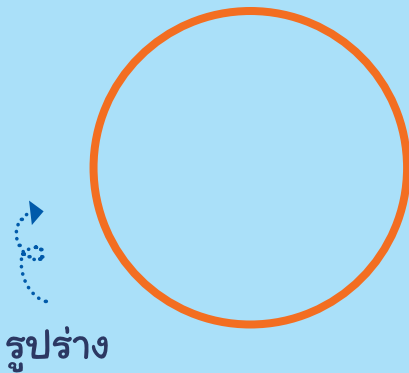
บทที่ ๒
วัสดุ อุปกรณ์
สร้างงานทัศนศิลป์





ช่วยคิด ช่วยตอบ

เพื่อน ๆ มาเรียนรู้
รูปร่างและรูปทรงของงาน
ทัศนศิลป์กันเถอะค่ะ



รูปร่างและรูปทรงเกิดจากเส้นและทิศทางมารวมกัน เราจะพบเห็นได้ทั่วไป
ในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัว รูปร่างและรูปทรงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของ
ทัศนธาตุที่นำมาใช้สร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ใน ๓ ลักษณะ ได้แก่ การนำมาใช้
เป็นสื่อแสดงรูปลักษณะที่ต้องการถ่ายทอด การนำมาใช้เพื่อสร้างมิติของผลงาน
และการนำมาใช้เพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกของผลงาน

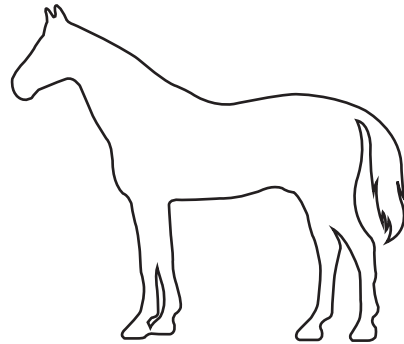
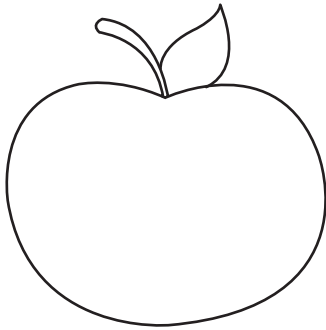


รูปร่าง

รูปร่าง หมายถึง เส้นรอบนอกของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีลักษณะเป็น ๒ มิติ คือ มีความกว้างและความยาว เช่น รูปร่างวงกลม รูปร่างสี่เหลี่ยม รูปร่างสามเหลี่ยม และรูปร่างวงรี

รูปร่างมี ๓ ประเภท ได้แก่ รูปร่างในธรรมชาติ รูปร่างในสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น และรูปร่างในงานทัศนศิลป์

๑.๑ รูปร่างในธรรมชาติ คือ เส้นรอบนอกของสิ่งต่าง ๆ ที่พบในธรรมชาติ เช่น รูปร่างของผลไม้ รูปร่างของสัตว์



รูปร่างในธรรมชาติ



ความรู้เสริมบทเรียน

รูปร่างในธรรมชาติส่วนใหญ่จัดเป็นรูปร่างอิสระ คือ มีรูปร่างและโครงสร้างที่ไม่แน่นอน เปลี่ยนแปลงได้ตามการเคลื่อนไหว เช่น รูปร่างแมว รูปร่างก้อนเมฆ รูปร่างใบไม้



รูปร่างแมว

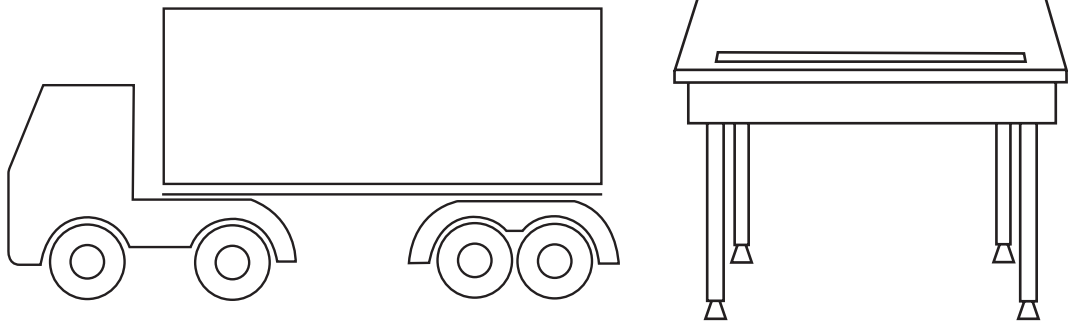


รูปร่างก้อนเมฆ



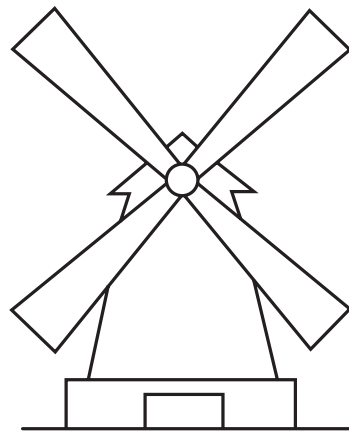
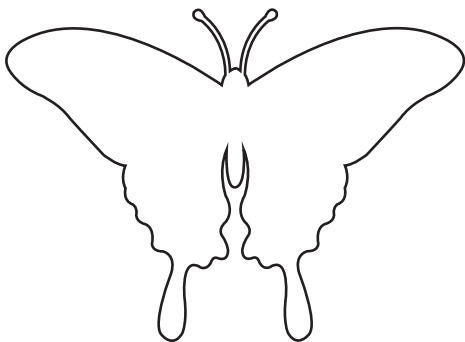
รูปร่างใบไม้

๑.๒ รูปร่างในสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ เส้นรอบนอกของสิ่งต่างๆ ที่พบเห็นในสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น รูปร่างของรถบรรทุก และรูปร่างของโต๊ะนักเรียน



รูปร่างในสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

๑.๓ รูปร่างในงานทัศนศิลป์ คือ เส้นรอบนอกที่เห็นในงานทัศนศิลป์ เช่น รูปร่างในงานวาดภาพ รูปร่างในงานสถาปัตยกรรม



รูปร่างในงานทัศนศิลป์



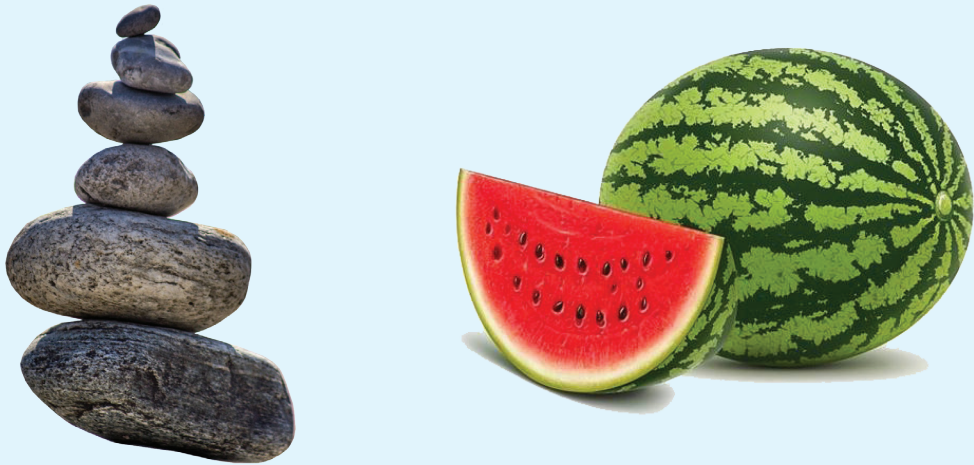
๒.

รูปทรง

รูปทรง หมายถึง โครงสร้างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีลักษณะที่บ่งชี้เป็นกลุ่มก้อน มี ๓ มิติ คือ มีความกว้าง ความยาว และความหนาหรือความลึก

รูปทรงมี ๓ ประเภท ได้แก่ รูปทรงในธรรมชาติ รูปทรงในสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น และรูปทรงในงานทัศนศิลป์

๒.๑ รูปทรงในธรรมชาติ คือ รูปทรงที่พบเห็นทั่วไปในธรรมชาติ เช่น รูปทรงของหิน รูปทรงของแตงโม



รูปทรงในธรรมชาติ

๒.๒ รูปทรงในสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ รูปทรงของสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน เช่น รูปทรงของนาฬิกา รูปทรงของรถยนต์



รูปทรงในสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

๒.๓ รูปทรงในงานทัศนศิลป์ คือ รูปทรงที่พบเห็นในงานทัศนศิลป์ประเภทต่างๆ เช่น รูปทรงของงานประติมากรรมช้างแกะสลัก รูปทรงของรูปปั้นมนุษย์โบราณ



รูปทรงในงานทัศนศิลป์



ความรู้เสริมบทเรียน

รูปร่าง เป็นรูป ๒ มิติที่มีเพียงความกว้างและความยาว แบ่งได้ดังนี้

- รูปร่างเรขาคณิต เช่น รูปร่างวงกลม รูปร่างสี่เหลี่ยม รูปร่างสามเหลี่ยม
- รูปร่างอิสระ เช่น รูปร่างก้อนเมฆ รูปร่างเปลวไฟ รูปร่างคลื่น
- รูปร่างตามธรรมชาติ เช่น รูปร่างแมว รูปร่างผีเสื้อ รูปร่างใบไม้



รูปร่างเรขาคณิต



รูปร่างอิสระ



รูปร่างตามธรรมชาติ



แหล่งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

๑. <https://flipartsclassroomthailand.wordpress.com/รูปร่างรูปทรง/>
เรื่อง รูปร่างรูปทรง
๒. <http://www.trueplookpanya.com/learning/detail/2235>
เรื่อง รูปร่างและรูปทรง



สรุปท้ายบท

รูปร่าง เป็นเส้นรอบนอกของสิ่งต่างๆ มีลักษณะเป็น ๒ มิติ คือ มีความกว้างและความยาว ไม่มีความหนาหรือความลึก รูปร่างแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท ได้แก่ รูปร่างในธรรมชาติ รูปร่างในสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น และรูปร่างในงานทัศนศิลป์

รูปทรง เป็นโครงสร้างของสิ่งต่างๆ ซึ่งมีลักษณะเป็น ๓ มิติ คือ มีความกว้าง ความยาว และความหนาหรือความลึก สามารถพบเห็น รูปทรงได้จากสิ่งต่าง ๆ รอบตัวมี ๓ ประเภท ได้แก่ รูปทรงในธรรมชาติ รูปทรงในสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น และรูปทรงในงานทัศนศิลป์



คำถามคิดวิเคราะห์

๑. ให้นักเรียนสังเกตรูปร่างในธรรมชาติ แล้วนำเสนอลักษณะของรูปร่างนั้นหน้าชั้นเรียน
๒. ให้นักเรียนสังเกตรูปทรงในธรรมชาติ แล้วนำเสนอลักษณะของรูปทรงนั้นหน้าชั้นเรียน
๓. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มหางานทัศนศิลป์ที่พบในสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว จากนั้นบรรยายลักษณะของรูปร่างและรูปทรงหน้าชั้นเรียน



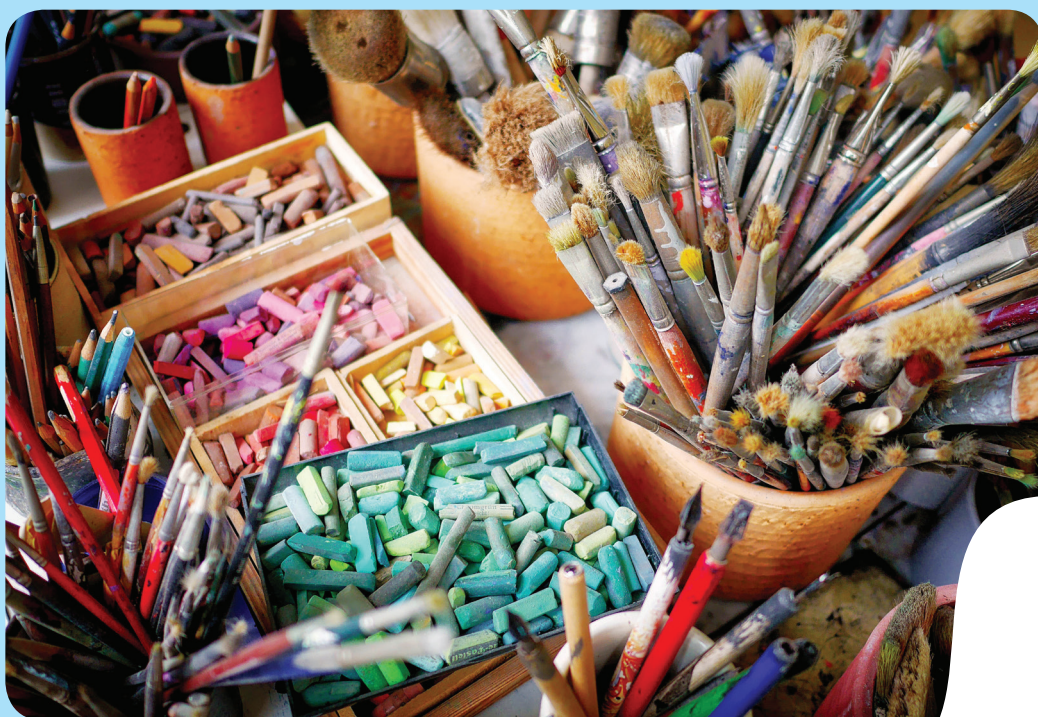
กิจกรรม Active Learning

๑. ให้นักเรียนวาดภาพดอกไม้ที่ชอบ แล้วนำเสนอรูปร่างของดอกไม้ชิ้นนั้น
๒. ให้นักเรียนวาดภาพสัตว์ที่ชอบ แล้วนำเสนอรูปทรงของสัตว์ชิ้นนั้น
๓. ให้นักเรียนสังเกตรูปร่างและรูปทรงของงานทัศนศิลป์ที่ชอบ แล้ววิเคราะห์ว่าผลงานนั้นมีรูปร่างและรูปทรงใดบ้าง



ช่วยคิด ช่วยตอบ

เพื่อน ๆ รู้จักวัสดุ
อุปกรณ์ที่ใช้ในงานทัศนศิลป์
ไหมคะ



ทัศนศิลป์เป็นศิลปะประเภทหนึ่งที่เราสามารถรับรู้ได้ด้วยการมองเห็นและการสัมผัส
เช่น งานวาด งานปั้น งานพิมพ์ภาพ ซึ่งงานทัศนศิลป์เหล่านี้สร้างสรรค์จากวัสดุ
อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น สีโปสเตอร์ สีน้ำ สีเทียน สีชอล์กน้ำมัน ดินสอสี ดินเหนียว
ดินน้ำมัน



๑. วัสดุ อุปกรณ์สำหรับงานวาด

การสร้างสร้งงานทัศนศิลป์มีหลายวิธี เช่น งานวาด งานปั้น และงานพิมพ์ภาพ ดังนั้น การทำความรู้จักและเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ ในการสร้างงานทัศนศิลป์ให้ถูกต้องและเหมาะสมกับงานนั้น จึงเป็นหัวใจ สำคัญในการสร้างสร้งงานทัศนศิลป์ ดังนี้

งานวาด คือ ผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อความงามหรือแสดงออก ทางอารมณ์ออกมาเป็นลวดลายวัตถุ เช่น ภาพวาดลายเส้น ภาพวาด ระบายสี การวาดภาพมีทั้งวาดบนกระดาษ วาดบนฝาผนัง และวาด บนผ้าใบ โดยภาพส่วนใหญ่จะเกิดจากจินตนาการและสิ่งแวดล้อม หรือเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน

วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการวาดภาพระบายสี มีดังนี้



๑.๑ สีโปสเตอร์ ทำจากสีฝุ่นผสมกาวน้ำ มีทั้งชนิดบรรจุหลอด

และบรรจุขวด เนื้อสีข้นหนาและสดใส

สีโปสเตอร์เหมาะกับงานที่ต้องการเนื้อสีเรียบ และมีข้อดีคือ สามารถระบายทับกันได้ การใช้สีโปสเตอร์ต้องใช้น้ำผสมอย่างพอเหมาะ ไม่ข้นหรือเหลวเกินไป

การสร้างผลงานด้วยสีโปสเตอร์จะต้องเตรียมกระดาษวาดเขียน ดินสอ พู่กัน แก้วน้ำ และจานสี



ภาพวาดระบายสีจากสีโปสเตอร์



ภาพวาดระบายสีจากสีน้ำ

๑.๒ สีน้ำ เป็นสีที่มีลักษณะ

โปร่งใส ต้องผสมน้ำก่อนระบายสี ไม่ควรระบายสีน้ำทับกันหลาย ๆ ครั้ง เพราะทำให้สีไม่สดใส

การสร้างผลงานด้วยสีน้ำต้องเตรียมกระดาษวาดเขียน สีน้ำ พู่กัน แก้วน้ำ จานสี และดินสอ

๑.๓ สีเทียน มีลักษณะเป็นแท่งคล้ายเทียน มีส่วนผสมของขี้ผึ้งใช้งานง่าย เหมาะสำหรับฝึกวาดภาพ

สีเทียนสามารถระบายทับกันได้ เพื่อเพิ่มความสวยงาม ควรระบายสีเทียนทับกัน และปิดพื้นที่กระดาษให้หมด เพื่อให้ภาพมีสีสันสดใส

การสร้างผลงานด้วยสีเทียน ต้องเตรียมกระดาษวาดเขียน สีเทียน ยางลบ และดินสอ



การระบายสีจากสีเทียน

๑.๔ สีชอล์กน้ำมัน

มีลักษณะเป็นแท่งคล้ายชอล์กเขียนกระดาน ทำจากสีฝุ่นผงละเอียดนำมาอัดเป็นแท่ง

การใช้สีชอล์กน้ำมันควรระบายไล่น้ำหนักจากสีเข้มไปสีอ่อน และควรระบายทับกันเพื่อปิดพื้นที่ของกระดาษให้หมด จะทำให้ภาพมีสีสันสดใส

การสร้างผลงานด้วยสีชอล์กน้ำมันจะต้องเตรียมกระดาษวาดเขียน สีชอล์กน้ำมัน ยางลบ ดินสอสี และดินสอ



ภาพวาดระบายสีจากสีชอล์กน้ำมัน

๑.๕ ดินสอสี มีลักษณะคล้าย ดินสอดำ มีหลายสี ดินสอสีเป็นสีผง ละเอียดผสมกับขี้ผึ้งหรือไขมันสัตว์ นำมาอัดเป็นแท่งในรูปของดินสอ เหมาะสำหรับการระบายสีของเด็ก

การใช้ดินสอสีควรเหลา ปลายดินสอสีให้แหลม ระบายสีให้ สม่ำเสมอ และควรระบายสีลงใน ส่วนกระดาษทั้งหมดจะทำให้ภาพ สวยงาม

การสร้างผลงานด้วยดินสอสี ต้องเตรียมกระดาษวาดเขียน ดินสอสี ยางลบ และดินสอ



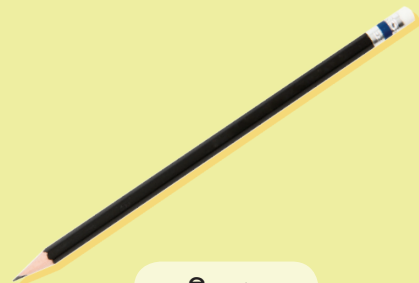
ภาพวาดระบายสีจากดินสอสี



กระดาษวาดเขียน

๑.๖ กระดาษวาดเขียน ใช้ วาดภาพระบายสี โดยเนื้อกระดาษ สามารถรับสีได้ง่าย และมีผิวกระดาษ เหมาะแก่การวาดภาพระบายสี

๑.๗ ดินสอ ใช้สำหรับร่างภาพ ควรใช้ดินสอเนื้ออ่อน มีสีดำเข้ม เพื่อให้เห็นได้ชัด



ดินสอ

๑.๘ พู่กัน ใช้สำหรับระบายสีน้ำ และสีโปสเตอร์ พู่กันมีหลายชนิด เช่น พู่กันขนสัตว์ พู่กันใยสังเคราะห์ พู่กันขนสัตว์ผสมใยสังเคราะห์

พู่กันมีรูปทรงที่ต่างกัน เช่น พู่กันหัวกลม หัวแบน และหัวตัด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของการสร้างสรรค์ผลงาน



พู่กัน



จานสี

๑.๙ จานสี ใช้สำหรับผสมสีน้ำ และสีโปสเตอร์ มีรูปร่างเหมือนจานใส่อาหาร แต่มีการแบ่งช่องหรือหลุมแยกจากกัน เพื่อความสะดวกในการผสมสี



๒. วัสดุ อุปกรณ์สำหรับงานปั้น

งานปั้น คือ งานทัศนศิลป์ที่สร้างจากการนำวัสดุเนื้ออ่อนที่ยืดติด และแยกกันได้มาเปลี่ยนรูปเป็นรูปทรง ๓ มิติ สามารถรับรู้ได้ด้วยตาและการสัมผัส

วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการปั้น เช่น ดินเหนียว และวัสดุสังเคราะห์ ได้แก่ ดินน้ำมัน ดินญี่ปุ่น การสร้างสรวงงานปั้นต้องใช้วัสดุค่อนข้างนิ่ม เพื่อให้ได้รูปทรงที่สวยงาม นอกจากนี้ยังต้องใช้กระดาษหนังสือพิมพ์ ไม่สำหรับนวดดิน ภาชนะรองปั้น และอุปกรณ์ตกแต่งลวดลาย ดังนี้



๒.๑ ดินเหนียว เป็นวัสดุที่มีความเหนียว เกาะตัว และขึ้นรูปได้เหมาะสำหรับงานปั้น

ก่อนปั้นต้องนำสิ่งที่ปะปนอยู่ในดินออกให้หมด จากนั้นนวดดินให้นิ่ม และปั้นดินให้ได้รูปตามต้องการ

งานปั้นจากดินเหนียวต้องเตรียมดินเหนียว ไม้สำหรับนวดดิน กระดานรองปั้น กระดาษหนังสือพิมพ์ ฝักก้นเปื้อน และถังน้ำ



ความรู้เสริมบทเรียน

ปัจจุบันมีดินเหนียวสำหรับงานปั้นโดยเฉพาะจัดจำหน่าย ซึ่งเป็นเนื้อดินธรรมชาติ มีความบริสุทธิ์ และสามารถนำไปอบด้วยความร้อนเพื่อทำเป็นเครื่องปั้นดินเผาได้

๒.๒ ดินน้ำมัน เป็นวัสดุ
สังเคราะห์ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้
แทนดินเหนียว มีสีสวยงามและ
สามารถนำกลับมาใช้ได้หลายครั้ง
เหมาะสำหรับงานปั้นของเด็กเล่น

งานปั้นจากดินน้ำมันต้อง
เตรียมกระดานรองปั้น ผ้าเช็ดมือ
ถึงน้ำหรือกระบอกฉีดน้ำ ไม้หรือขวด
สำหรับนวดดิน ไม้ปั้นสำหรับตกแต่ง



ตัวอย่างงานปั้นจากดินน้ำมัน



ตัวอย่างงานปั้นจากดินญี่ปุ่น

๒.๓ ดินญี่ปุ่น เป็นวัสดุ
สังเคราะห์ที่ใช้แป้งผสมกาวลาเท็กซ์
สามารถนำมาผสมสีโปสเตอร์ได้
เนื้อดินมีลักษณะนุ่มเนียน ไม่ติดมือ

งานปั้นจากดินญี่ปุ่น
ต้องเตรียมกระดานรองปั้น ไม้ปั้น
สำหรับตกแต่ง ผ้าเช็ดมือ ไม้หรือ
ขวดสำหรับนวดดิน

๒.๔ กระดาษหนังสือพิมพ์
ใช้สำหรับรองบนกระดานปั้น เพื่อ
ป้องกันดินติดโต๊ะเมื่อปั้น



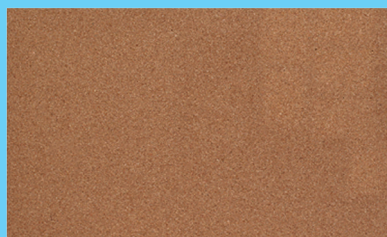
กระดาษหนังสือพิมพ์



ไม้สำหรับนวดดิน

๒.๕ ไม้สำหรับนวดดิน ใช้นวดดินให้เป็นแผ่น โดยนำไม้มากลิ้งบนดินที่ใช้ปั้น

๒.๖ กระดานรองปั้น เป็นไม้รูปทรงสี่เหลี่ยม ใช้รองวัสดุที่จะปั้น



กระดานรองปั้น



อุปกรณ์สำหรับตกแต่งลวดลาย

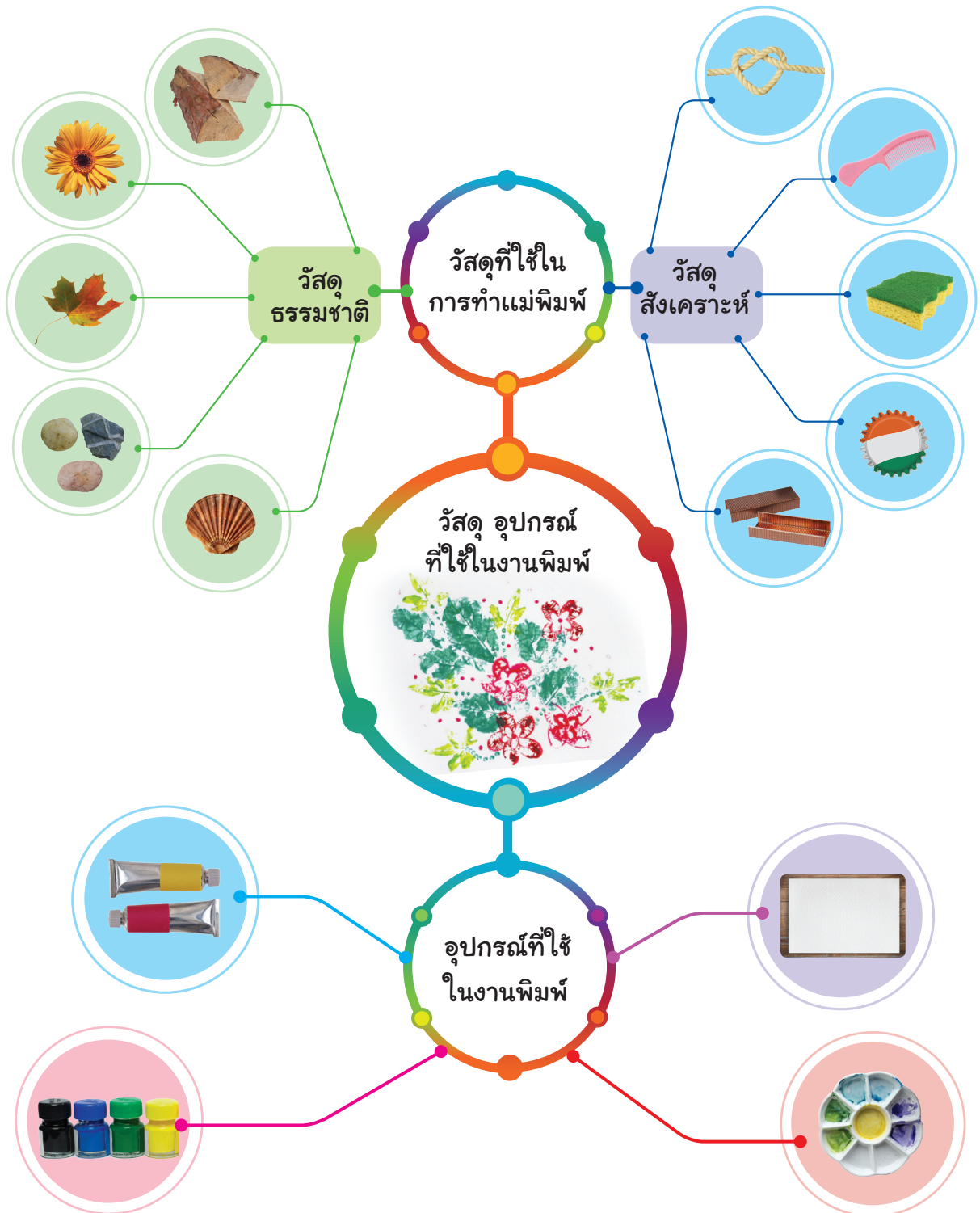
๒.๗ อุปกรณ์สำหรับตกแต่งลวดลาย เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ปั้นเพื่อให้เกิดลวดลายที่สวยงามได้



๓. วัสดุ อุปกรณ์สำหรับงานพิมพ์ภาพ

งานพิมพ์ภาพ คือ การสร้างผลงานโดยการถ่ายทอดรูปแบบจากแม่พิมพ์ ซึ่งภาพที่ได้จะมีลักษณะเหมือนแม่พิมพ์ แม่พิมพ์มีทั้งจากวัสดุธรรมชาติ เช่น ใบไม้ เปลือกหอย ขนนก และจากวัสดุสังเคราะห์ เช่น เชือก ฟองน้ำ ฝาเบียร์ ซึ่งสามารถสร้างงานพิมพ์ภาพได้โดยนำวัสดุจากธรรมชาติและวัสดุสังเคราะห์มาทาสีแล้วกดลงบนกระดาษที่เตรียมไว้

วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในงานพิมพ์ภาพ ได้แก่ วัสดุธรรมชาติ วัสดุสังเคราะห์ และอุปกรณ์ที่ใช้ในงานพิมพ์ ดังนี้



๓.๑ งานพิมพ์ภาพจากวัสดุธรรมชาติ

เป็นการพิมพ์ภาพโดยใช้แม่พิมพ์ที่มาจากวัสดุธรรมชาติหรือส่วนต่าง ๆ ของพืช เช่น ใบไม้

การสร้างผลงานจากวัสดุธรรมชาติ ต้องเตรียมกระดาษวาดเขียน สีโปสเตอร์ พู่กัน จานสี แก้วน้ำ และวัสดุธรรมชาติ เช่น ใบไม้ ดอกไม้ และเปลือกหอย



ภาพพิมพ์จากใบไม้

๓.๒ งานพิมพ์ภาพจากวัสดุสังเคราะห์

เป็นการพิมพ์ภาพโดยใช้แม่พิมพ์ที่มาจากวัสดุสังเคราะห์ หรือแม่พิมพ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น เชือก ฝาขวด ฟองน้ำ

การสร้างงานพิมพ์ภาพจากวัสดุสังเคราะห์ต้องเตรียมกระดาษวาดเขียน สีน้ำ สีโปสเตอร์ พู่กัน จานสี แก้วน้ำ และวัสดุสังเคราะห์ต่าง ๆ



ภาพพิมพ์จากวัสดุสังเคราะห์



ความรู้เสริมบทเรียน

แม่พิมพ์ แบ่งเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. แม่พิมพ์หุ่น เป็นการพิมพ์โดยให้สีติดบนผิวหน้าที่ทำให้หุ่นขึ้นมาของแม่พิมพ์ เช่น ทรายาง

๒. แม่พิมพ์ร่องลึก เป็นแม่พิมพ์ที่มีร่องลึกบนผิวหน้า เช่น แม่พิมพ์ธนบัตร

๓. แม่พิมพ์พื้นราบ เป็นแม่พิมพ์ที่ผิวหน้าราบเรียบ ไม่ผ่านการขูดหรือแกะพื้นผิว เช่น แม่พิมพ์จากหยวกกล้วย

๔. แม่พิมพ์ฉลุ เป็นแม่พิมพ์ที่มีช่องให้สีทะลุผ่านไปยังผลงาน ซึ่งเป็นแม่พิมพ์ชนิดเดียวที่ได้รูปด้านเดียวกับแม่พิมพ์



แหล่งสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม

๑. <https://artooday.wordpress.com/เทคนิคการเรียนรู้ศิลปะ/อุปกรณ์ในงานศิลปะ/> เรื่อง อุปกรณ์ในงานศิลปะ
๒. <http://www.truelookpanya.com/learning/detail/15770-027661> เรื่อง วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานทัศนศิลป์



สรุปท้ายบท

วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในงานทัศนศิลป์ มีหลายชนิดขึ้นอยู่กับประเภทของงานนั้น ๆ เช่น งานวาดใช้สีโปสเตอร์ สีน้ำ สีเทียน สีชอล์กน้ำมัน ดินสอสี กระดาษวาดเขียน ดินสอ พู่กัน และจานสี งานปั้นใช้ดินเหนียว ดินน้ำมัน ดินญี่ปุ่น งานพิมพ์ภาพใช้วัสดุจากธรรมชาติ เช่น ใบไม้ ดอกไม้ เปลือกหอย และวัสดุสังเคราะห์ เช่น เชือก หวี ฟองน้ำ และฝาขวดน้ำอัดลม



คำถามคิดวิเคราะห์

๑. การวาดภาพระบายสีบรรยายเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน นักเรียนควรใช้วัสดุ อุปกรณ์ใดบ้าง
๒. การพิมพ์ภาพให้สวยงามควรใช้วัสดุธรรมชาติหรือวัสดุสังเคราะห์ เพราะเหตุใด



กิจกรรม Active Learning

๑. ให้นักเรียนวาดภาพสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่พบเห็นในโรงเรียน โดยใช้สีตามที่ตนถนัด
๒. ให้นักเรียนสร้างภาพพิมพ์จากวัสดุธรรมชาติ
๓. ให้นักเรียนสร้างภาพพิมพ์จากวัสดุสังเคราะห์